

Izveštaj sa znanstvenoga skupa

SIMPOZIJ I 25. SJEDNICA EIFAC-a U TURSKOJ

Europska savjetodavna konferencija za slatkovodno ribarstvo svake druge godine održava svoje sjednice, koje su ujedno povezane sa simpozijem na određenu aktualnu temu. Kako ribarstvo ima znatno šire značenje od samog ulova i uzgoja akvatičnih organizama, tako je i tema ovogodišnjeg simpozija, koji se zajedno sa sjednicom održavao od 21. do 28. svibnja u turskoj Antalyi, bila »Interakcije između socijalnih, ekonomskih i ekoloških ciljeva slatkovodnog komercijalnog i rekreacijskog ribolova i akvakulture«. Iza ovog poduzetog naslova skrio se cijeli niz aktualnih i zanimljivih tema, koje su obrađivane u trima sekcijama: *Ekološke interakcije*, *Socio-ekonomske interakcije* i *Upravljanje*.

Ukupno je, plenarno i po sekcijama, prezentirano 58 radova, uz još 43 na posterima. Sažeci tih radova, kao i ostale informacije o ovom skupu mogu se vidjeti na web stranicama EIFAC-a, a ovdje se možemo osvrnuti na nekoliko nama zanimljivijih. Posljednjih godina po broju radova koji znanstveno obrađuju sportski ribolov istaknuo se Berlinac Robert Arlinghaus. Taj 32-godišnji prodorni mladac dominirao je i dobrim dijelom ovog simpozija. Među ostalim, analizirao je podatke o procjeni mortaliteta 17 vrsta riba metodom ulovi-pusti iz stotinjak objavljenih radova. Prosječni mortalitet riba puštenih nakon ulova udicom iznosi oko 15 %. Među njima su najotpornije šaranke s mortalitetom nižim od 10 %, zatim štuke, pa pastrve, dok su najosjetljivije grgečke s oko 20 %. Rast temperature na više od 16 °C naglo povećava mortalitete, kao i uporaba prirodnih mamaca, dok su među umjetnima opasniji oni s brkolikim nastavcima. Veliko značenje rekreacijskog ribolova argumentirao je plodni znanstvenik Ian Cowx podacima o 25 milijuna ribiča u Europi, 60 tisuća ljudi zaposlenih u ovom sektoru, te višestruko većoj financijskoj vrijednosti od one iz akvakulture (Slika 1). Neočekivani su rezultati istraživanja Nijemca Baera koji je pokazao da je nasadivanje vodotoka potočnim pastrvama nepotrebno, jer se ulov što ga ostvare ribiči prestankom nasadivanja čak povećao. Rezultati su obratni kod kalifornijske pastrve, jer je njezin prirodni mrijest neredovit. Naš stari znanac i član uredništva časopisa *Ribarstvo* Zdenek Adamek prikazao je korist evidencije ulova ribiča za uvid u riblju zajednicu i njezino gospodarenje (Slika 2).

Od naših susjeda Gorčin Cvijanović iz beogradskog Instituta za multidisciplinarna istraživanja usporedio je rezultate socio-ekonomskog istraživanja ribiča iz Hrvatske i Srbije, koja su provedena u okviru projekta s Kraljevinom Norveškom. Dok je udičarenje u Srbiji još uvijek poglavito povezano s ulovom za hranu, ono je u Hrvatskoj naglašeno rekreativnog karaktera. Sarajlija Samir Muhamedagić već godinama predano radi na očuvanju autohtonih salmonida Bosne i Hercegovine, o čemu piše i disertaciju koju će braniti u Norveškoj, iznio je dio rezultata svojega rada. Na

kraju ovoga letimičnog prikaza kao poučnu zanimljivost valja iznijeti opservaciju kolege Arne Eggereidea iz Norveške, koji je konstatirao da njima kormorani ne čine nikakav problem, jer ih tretiraju kao vrijednu divljač, pa populacije održavaju u optimumu prema izrađenom planu gospodarenja.

Nakon simpozija kao prvog dijela, na skupu su ostali samo korespondenti zemalja članica EIFAC-a, te predstavnici FAO-a, sudjelujući na 25. sjednici EIFAC-a. U ovom je dijelu cjelokupno zasjedanje teklo na plenarnoj razini, a prvi put ga je vodio Britanac Phil Hickley (Slika 3), koji je na tu dužnost izabran na kraju 24. sjednice u austrijskom Mondeseeu, kada je dotadašnji voditelj Švicarac Rudolf Müller otišao u mirovinu. Ključni ljudi iz FAO-a bili su tajnik Nijemac Gerd Marmulla (Slika 4) i naš dragi kolega Uwe Barg, uvijek spreman pomoći na nizu jezika, među kojim je i hrvatski. U listopadu prošle godine postao je i novopečeni otac male Maje. Tijekom tri dana iznosili su se rezultati rada u četirima potkomisijama s nizom radnih skupina. Te su potkomisije: *Biologija i gospodarenje, Akvakultura, Zaštita vodenih resursa i Socio-ekonomske teme*. Jedna od najaktivnijih radnih skupina jest ona o jeguljama, na kojoj je iznijet niz podataka o ovoj vrlo ugroženoj ribljoj vrsti, gdje je ribolovni napor u protekle dvije godine više nego prepolovljen u odnosu na prethodne dvije godine. Radna skupina za *Prevenciju i predaciju* ptica iznijela je četiri točke prijedloga za rješavanje problema kormorana, među kojima je i ta da se ova vrsta prebaci u ANEKS II, 2 EU Direktive o pticama, tj. da postanu nezaštićena vrsta. Utjecaj klimatskih promjena očituje se i u ribarstvu, što je rezultiralo kreiranjem nove radne skupine čiji je zadatak proučavati tu tematiku.

Najkontroverzniji potez na sjednici povukao je iskusni lisac Mađar Laszlo Varadi. Osjetivši pojedine pokušaje marginalizacije akvakulture, pokazao je kako je ona u većoj ili manjoj mjeri prisutna u gotovo svim radnim skupinama, te iznio provokativni prijedlog da se potkomisija za akvakulturu može i ukinuti. Pojedinci su to i podržali, no Laszlo je postigao svoj cilj, jer je EIFAC snažno podržao daljnji rad te potkomisije i njega kao njezina predsjedatelja. Štoviše, dalji tijek sjednice potpuno se okrenuo u tom smjeru, čak toliko daleko da je promijenjeno i ime EIFAC-a na način kako je to već učinila sestrinska organizacija iz Afrike. Naime, iako akvakultura, zajedno s komercijalnim i rekreacijskim ribolovom pripada ribarstvu, ipak je njezin nagli rast u posljednjem desetljeću doveo do toga da se sve više ističe u nazivima uz ribarstvo. Tako je na ovoj sjednici, od 21 prisutne delegacije, bez glasova »protiv« i uz četiri suzdržana, izglasovana promjena naziva EIFAC-a u EIFAAC (Europska savjetodavna komisija za slatkovodno ribarstvo i akvakulturu). U vremenu predviđenu za stručne izlete (Slika 5) mogli smo se uvjeriti i u snagu turske akvakulture. Iz turističke Antalye autobusima smo posjetili dva velika uzgajališta riba — slatkovodno Kepez s masovnim uzgojem ukrasnih riba, te morsko Beymelek (Slika 6) koje po svojim dimenzijama vjerojatno obuhvaća sve u našoj regiji zajedno, a uzgajaju se plosnatice, lubini i komarče (Slika 7).

Na kraju treba reći da je nakon prethodne sjednice EIFAC-a prije dvije godine pokrenuta inicijativa da domaćin sljedeće 26. sjednice 2010. bude

Hrvatska. Nakon provedene procedure i odobrenja tadašnjeg pomoćnika ministra u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvitka Ivana Katavića, mogao sam na kraju ove sjednice s ponosom iznijeti ovu nakanu Hrvatske. Ona je prihvaćena s odobravanjem, kao i naš prijedlog da tema sljedećeg simpozija ukaže ne samo na proizvodne, nego i na sveukupne vrijednosti akvakulture (socijalne, krajobrazne, u zaštiti i nasadivanju ribljim vrstama otvorenih voda, očuvanju močvarnih staništa, organskoj akvakulturi i dr.). Stoga je određen naziv sljedećeg simpozija EIFAC-a u Hrvatskoj: »Multifunkcionalna slatkovodna akvakultura« (Multifunctional inland aquaculture). Skup će se održati u organizaciji FAO-a i našeg Ministarstva. Predsjednik Upravnog odbora je Laszlo Varadi, a jedan od članova i hrvatski korespondent (Slika 8). Sada nam predstoji ozbiljan rad da Europi dostojno predstavimo Hrvatsku i njezino slatkovodno ribarstvo. Nadamo se, da će za dvije godine, dragi nam gosti doći u posjet ne samo članici EIFAC-a nego i članici Europske unije.

Prof. dr. sc. Tomislav Treer

Slika 1. Ribiči pred Porto Bello Hotelom u Antalyi — slatkovodni ribiči gledaju u kameru a morski ribiči su okrenuti leđima

Fig. 1. Anglers in front of the hotel in Antalya — freshwater anglers are facing the camera and the marine anglers have their backs turned.

Slika 2. Član uredništva našeg »Ribarstva« Zdenek Adamek, kao morski kapetan

Fig. 2. Member of the Editorial Board of »Ribarstvo« Zdenek Adamek in the role of marine captain

Slika 3. Početak skupa — Phil Hickley je u sredini

Fig. 3. Beginning of the meeting — Phil Hickley in the middle

Slika 4. Tajnik EIFAC-a Gerd Marmulla u trenucima opuštanja
Fig. 4. Time to relax for EIFAC Secretary Gerd Marmulla

Slika 5. Pitoreskno ribarsko mjesto
Fig. 5. Picturesque fishermen willage

Slika 6. Ogromno uzgajalište riba Beymelek — detalj
Fig. 6. Huge fish farm Beymelek — just a detail

Slika 7. Plosnatice u uzgajalištu Beymelek
Fig. 7. Flatfish of the Beymelek fish farm

Slika 8. Lijepo je ali i odgovorno biti predstavnikom svoje vlastite zemlje

Fig. 8. It is an honour but also a responsibility to represent one's own country